

TDK Híradó

2005. május

*Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam-
és Jogtudományi Kar Magyar Állam- és
Jogtörténeti Tanszék Tudományos Diákkörének
folyóirata*

Riport Bódiné dr. Beliznai Kingával

Vitéz Nagybányai Horthy Miklós – 3. rész

*Hajdúszoboszló – A pusztulás, a feltámadás
és a fejlődés körforgásában*

Jéna, egy német egyetemi város

Szálasi Ferenc és a jogfolytonosság

Börtönlátogatás a Kozma utcában

Salvador Dalí

William Shakespeare: Sok hűhó semmiért

TDK-hírek

Tisztelt Olvasók!

Elérkeztünk az idei szemeszter végéhez. Ez a probléma a tavaszi félévvel, hogy mindig nagyon hamar eltelik. Szinte még ki sem pihenhetjük a téli vizsgaidőszak fáradalmait, máris belecsöppenünk a következő félév történéseibe, és egyszer csak azt vesszük észre, hogy már május van. A kedves Olvasók a Magyar Jogtörténeti TDK Híradó idej, utolsó számát tarthatja kezében.

Záró riportalanyunk Bódiné dr. Beliznai Kinga tanárnő, aki nagy erővel képviseli a női vonalat a tanszéken. Magyar városbemutatónkat egy kicsit az én szívemhez is közel álló településsel, Hajdúszoboszlóval zárjuk, csak hogy ne menjünk messzire Debrecen-től. Végéhez érkezik Horthy Miklós életútja is.

A tavasz elkényeztet minket kultúrprogramokkal. Ismét a színház területére merészkedünk, bemutatva a Vígyszínház még mindig nagy sikerrel futó, könnyed, „vizsgalazító” Shakespeare komédiáját. Kihagyhatatlan és maradandó élményt nyújt még a modern művészetet kevésbé kedvelők számára is Salvador Dali kiállítása.

Összefoglalva nagyon jó évet tudhatunk magunk mögött. Nagyon színes programokkal sikerült az idei évben működtetnünk a Tudományos Diákkört, amelyről és az újabb nagy sikerű börtönlátogatásról készült kisebb beszámolóinkat a TDK-hírekben olvashatjátok. A TDK működését ismét siker koronázta, hiszen újabb emberek csatlakoztak a „jogtörténet-kedvelők” klubjába a legfiatalabb generáció, az elsőévesek köreiből. És valóban ez lenne a TDK működésének fő célja, hogy egy sok éve tartó folyamatot tudjon évről-évre fenntartani. Erre a legszebb példa, hogy jelenleg a tanszék hallgatói csoportjában az első-évestől, a negyedévesig mindenki megtalálható. Remélem, hogy ez az együttműködés a jövőben is folytatódni fog. Ezúton szeretnék mindenki nagyon sikeres vizsgaidőszakot kívánni!

Mohácsi Barbara

Riport Bódiné Dr. Beliznai Kinga egyetemi adjunktussal, tanszékünk oktatójával

Írta: Beke-Martos Judit és Pafféri Zoltán

Név: Bódiné Dr. Beliznai Kinga

Születési hely: Szombathely

Családi állapot: férjezett

Tanulmányok: ELTE Jogtudományi kar

Munkahely: ELTE AJTK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék, egyetemi adjunktus

Kedvenc ételek: mediterrán konyha finomságai

Kedvenc színész, színésznő: Meryl Streep, Robert de Niro, Kabos Gyula

Kedvenc filmek: Távol Afrikától, Itália csókja

Kedvenc könyv: Bohuniczky Szeffi: Otthonok és vendégek

Kedvenc zene: klasszikus és könnyűzene egyaránt

Kedvenc ország: Olaszország

Kedvenc autómárka: Rover

Gyűjt-e valamit? Mindenféle szakácskönyvet, amelyet fel is használ a mindennapokban

Az Eckhart-szeminárium könyvtári homályából egy kis szoba nyílik, ahová nagy ablakain át, két irányból süt be a Nap. A tanszéknek, ennek a rejtett szobájában beszélgettünk Bódiné Dr. Beliznai Kingával.

Hogyan lett jogász? Voltak esetleg családi hagyományok?

Ez egy érdekes történet, a gimnázium elején még a földrajz és a kémia vonzott, geológus szerettem volna lenni. Harmadikban történt valami és jött a váltás: a családban előkerült egy római jog tankönyv és azt olvasgatva, a téma egyre inkább felkeltette az érdeklődésemet. Otthon beszélgettünk erről és kiderült, hogy a rokonságban több jogász is volt. Eljöttem az ELTE-re egy bemutató előadást meghallgatni, amelyet Brósz Róbert professzor tartott (római jog-szerk.). Ekkor jöttem rá, hogy ez az a hely, ahová jönnöm kell.

Hallgatóként hogyan került a tanszék közelébe?

A történelem mindig is érdekelt, azonban eleinte a nemzetközi jog TDK-ra jártam, mivel nagyon foglalkoztatott a téma. Végül a Mezey Barna által tartott börtönügyi szeminárium nyert meg a jogtörténet számára, így a magyar jogtörténeti TDK lelkes hallgatója lettem.

Az egyetem elvégzése után hogyan alakult az élete?

Az államvizsgák után rögtön a tanszéken kezdtem, szemináriumokon oktattam, kezdetben – másokhoz hasonlóan – könyvtárosi státuszban. Az első előadásomat már a következő szeptemberben tarthattam a VIII-as teremben, a rendi országgyűlésről.

Melyek a legfontosabb kutatási területei?

A büntetőjog történetével foglalkoztam a legtöbbet, különös tekintettel az erdélyi szabadságvesztés-büntetés történeti változásaira. Az utóbbi időben a házassági jog történetével foglalkozom. Ez a témakör azonban nem csak jogtörténeti oldaláról érdekel: a nők szerepe általában véve, illetve a szokásjogi és néprajzi aspektusok is rendkívül érdekesek számomra.

Tanult, vagy dolgozott külföldön?

Különböző tanulmányutakon és nyári egyetemeken vehettem részt. Így jártam többek között Bonnban, ahol egy hónapig a Bundestag munkáját tanulmányozhattuk politikai és társadalmi oldaláról; mindez 1989-ben rendkívül érdekes volt. Bécsben sajtójogot hallgattam. A minnesotai nyári egyetemre pedig Geller Balázs tanár úrral jártam, ahol az egyes államok eltérő büntetőjogi precedensei mellett, a first amandmenttel foglalkoztunk. Strassbourghban szintén egy hónapig az Európai Tanács munkájába nyerhettem betekintést. Legutóbb Heidelbergben vehettem részt egy hosszabb tanulmányúton.

Az egyetemen kívül jut, illetve jutott ideje más elfoglaltságra is?

A szívügyem a jogtörténet és az egyetemi oktatás, azonban úgy gondolom, hogy hitelesen tudjak róla beszélni, kell gyakorlati kitekintés is. Így dolgoztam az egyetem után egy ügyvédi irodában, ahol főként társasági joggal foglalkoztam. Amikor döntenem kellett, nem volt kérdés, hogy az egyetemen maradok. Jelenleg tanácsadói munkát folytatok egy nagyvállalatnál, illetve a karon a szakmai gyakorlatért vagyok felelős.

A férje hogyan viszonyul az elfoglaltságaihoz?

A férjem szintén elkötelezett a tanítás iránt, hiszen történész; egyébként ő is a tanszéken készíti PhD-dolgozatát, így közvetlen rálátása van a mindennapi munkámra, ezért megérti, ha éjszakába nyúlóan dolgozom, vagy készülök a következő napi óráimra.

Mivel foglalkozik a szabadidejében?

Szeretek nyelveket tanulni és utazni. Utazás előtt mindig utánanézek az adott ország nyelvi kultúrájának, amelyből legfőképp az etimológia érdekel. Szeretek virágokat ültetni, kenyeret sütni és főzni. Esténként olvasok, zenét hallgatok, vagy a férjem gyűjteményéből filmeket nézünk.

Végezetül: mit tart a legfontosabbnak az életben?

Az egészséget és a harmóniát a környezetünkkel, amelyet csak akkor érhetünk el igazán, ha figyelünk egymásra.

Harmónia és figyelem. Jobb zárszót nem is mondhatott volna a Tanárnő, hiszen minden egyes vele való találkozás után ez a két szó juthat eszébe az embernek.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója 1932-1957

Írta: Bathó Gábor

„Ha az idők meg is változtak azóta, amikor Ferenc József őfelsége szárnysegédje voltam, de az ő nemes példája nyomán alkotott felfogásom a becsületről, jogról és igazságosságról változatlan maradt.”

Horthy Miklós életének fonalát 1932-ben hagytuk el, Gömbös Gyula miniszterelnöki kinevezése előtt. Az esemény 1932. október 1-én történt. A kormányzó ezt a súlyos döntést, mely az ország történetére igen nagy hatással volt, azzal indokolta, hogy Gömbös egyrészt jeles katonatiszt és kiváló szónok volt, másrészt honvédelmi minisztersége idején is vitathatatlan érdemeket ért el, harmadrészt pedig Bethlen és számos más politikus is mellette állt (ez hamar megváltozott). Miniszterelnökségének első három évében bizonyos diktatori hajlam látszott kibontakozni, és Németország felé való egyértelmű és határozott közeledése is sokak ellenszenvét váltotta ki. 1935-re a Horthyhoz közel álló politikusok közül egyre többen húzódtak el Gömbös mellől. A kormányzó ekkor határozta el, hogy barátságos módon lemondásra bírja, ám amikor hivatta, maga előtt egy halálos beteg embert látott, ezért nem hozta szóba a lemondást. Gömbös Gyula 1936. október 6-án meghalt. Az új miniszterelnök Darányi Kálmán lett.

1936-ban került sor Horthynak Hitlerrel való első találkozására Obersalzbergben. Hitler rendkívül szívélyesen fogadta a kormányzót dolgozószobájában, és ismertette azóta már ismertté vált politikai programját. A beszélgetés során váratlanul ezt a kérdést tette fel:

-Mit tenne Főméltóságod, ha hatalmában állna, hogy Németország politikai irányát meghatározza?

-Excellenciád kérdése meglep engem – felelte – de ha már érdekli a véleményem, megmondom: mindent elkövetnék, hogy

Németország és Anglia között minél szorosabb barátságot hozzak létre.

Ezt a kérdést ugyan nem vitatták meg hosszan, de Horthy az emlékirataiban úgy emlékszik, hogy Hitler egyetértett vele.

Ugyancsak 1936-ban a kormányzó hivatalos látogatást tett Olaszországban az uralkodónál és Mussolininél. A program része volt egy tengeri hadgyakorlat, melyen, a zászlóshajó fedélzetén Horthy is részt vett. 1918 óta ekkor látta ismét újra a tengert, ami olyannyira hiányzott neki. A hajó főárbocán a magyar főhadúri lobogó lengett, és ez mindennél nagyobb büszkeséggel töltötte el a kormányzót. Szintén e látogatás keretén belül utaztak el a Vatikánba, XI. Pius pápához, és találkoztak Pacelli bíborossal, a későbbi XII. Pius pápával. Rómából Miklas szövetségi elnök meghívására Bécsbe utaztak. E látogatásokat Viktor Emánuel király és császár, Mussolini és Miklas viszonzta.

Az 1938-as év Ausztria Németországhoz csatlakozásán kívül a szudétakérdés kiéleződését, a müncheni egyezményt és végül Magyarország és Csehszlovákia között a bécsi döntést hozta meg, és a magyar politikát erősen próbára tette. „Meg kell akadályoznunk, hogy újból háború törjön ki.”- mondta Horthy 1938 augusztusában Ernst von Weizsäcker német külügyi államtitkárnak. 1938 nyarán, Hitler, hogy Horthy kedvében járjon, meghívta őt a német tengeri flotta első nehéz-cirkálójának, a Prinz Eugennek a vízrebocsátására. A kormányzó persze érezte Hitler szándékát, szerinte is „kilógott a lóláb”. Pár óra múlva Hitler Horthy elé tárta az Unternehmen Grün fedőnevű akció tervét, amely Csehszlovákia elfoglalásáról és megszállásáról szólt. Hitler szavaival ennek végrehajtása során széttapossa a cseheket, Prágát, ha kell elpusztítja, Csehszlo-

vákiát német védnökség alá kényszeríti. A tervben lényeges szerep jutott a Honvédségnek is, a németeket dél felől kellett volna támogatnia. Ám Horthy, majd Imrédy miniszterelnök és Kánya külügyminiszter is egyértelműen Hitler tudomására hozta, hogy mindenféle katonai együttműködést elutasítanak.

Az ismert tárgyalások után, Ribbentropp német és Ciano olasz külügyminiszter közreműködésével 1938. november 2-án kihirdették a döntést, mely az egykori Felső-Magyarország egy részét visszacsatolta hazánkhoz (11927 km², 869000 lakos, ebből 87% magyar). 1938. november 6-án a kormányzó honvédcsapatai élén, fehér lovon, a komáromi Dunahídon át bevonult a város eddig csehszlovák felébe. Öt nappal később került sor, hasonlóan ünnepélyes keretek között a kassai bevonulásra.

Közben a magyar belpolitika igencsak zavarossá vált. Imrédy Béla miniszterelnök kormánya meggyengült, mire ő benyújtotta lemondását a kormányzónak már 1938-ban, de ezt Horthy nem fogadta el. Végül azonban az ellenzék nyomására 1939 februárjában elfogadta Imrédy lemondását, és Teleki Pált nevezte ki miniszterelnökké. Vele olyan személyiség került a magyar politika élére, aki Horthynak az elkövetkező időben mindenkor, minden tekintetben értékes támaszt jelentett. „A magyar politika egyik legnemesebb és legjelentősebb személyisége.”- ez volt Horthy értékítélete Teleki grófról.

1940 nyarára a magyar revíziós igények megnöttek. Horthy magánlevélben fordult Hitlerhez, és kérte támogatását az Erdélyre vonatkozó magyar területi igények érvényesítéséhez. Hosszú és megerőltető előkészítő tárgyalások után augusztus 30-án német-olasz konferencia ült össze Bécsben, és itt megszületett az ún. második bécsi döntés. Sem Magyarország, sem Románia nem volt elégedett Erdély kettéosztásával, és ezután a két ország közötti viszony feszültté és ellenségesé vált. Ribbentrop visszaemlékezései szerint ez a viszály azzal fenyegetett, hogy „a második

világháború kellős közepén két szövetségünk, Budapest és Bukarest magánháborúba kezd”. De mindezek ellenére a kormányzó 1940. szeptember 15-én a Szlovákiából már ismert koreográfia szerint bevonult Kolozsvárra.

Az itthoni örömmámorra árnyékot vetett Délkelet-Európa nyugalmanak megbomlása 1941 márciusában. Német csapatok állomásoztak Romániában, a Wehrmacht bevonult Bulgáriába, brit csapatok szálltak partra Görögországban. Hitler felszólította Olaszországot, Bulgáriát és Magyarországot, hogy „Marita hadművelet” fedőnevű akcióban, Jugoszlávia lerohanásában vegyenek részt. Mind Horthy, mind Teleki látta, hogy tragikus a dilemma, mely előttük áll, a négy hónappal ez előtt aláírt jugoszláv-magyar barátsági szerződést kellett volna felrúgniuk. Április 2-án a brit kormány hadüzenetet helyezett kilátásba, arra az esetre, ha Magyarország bármilyen módon részt vesz a Jugoszlávia elleni támadásban. Hogy Teleki mit várt a németekkel való együttműködéstől, azt 1940 márciusában elmondta Ciano olasz külügyminiszternek: „*Tud bridzsezni?*” – kérdezte. „*Miért?*” „*Hogy legyen mivel eltöltenünk az időnket, ha majd Dachauban találkozunk.*” A miniszterelnök látta, hogy politikája összeomlik, nem képes visszatartani az országot a háborútól, és április 2-ről 3-ra virradó éjjel öngyilkos lett. Horthy így kommentálta az öngyilkosságot: „Teleki halálával Magyarország egyik legjelesebb államférfiját, én magam pedig egyik legértékesebb barátomat vesztettem el. Teleki halálával Magyarországon véget ért a nem hadviselő állapot. Hozzánk is elért a háború.” Magyarországnak a háborúba való belépésével a magyar politika szinte irányíthatatlanná vált Horthy számára, a kormányban angol- és németbarát erők versengtek, miközben az ország darabjaira készült széthullani. A béke szigete Közép-Európában megszűnt.

Horthy próbálkozott a lehetőségei szerint némi biztonságot hozni az ország életébe. Ennek egyik példája a kormányzóhelyettes intézményének létre-

hozása. Hiszen annál rosszabb nem is történhetett volna az országgal, minthogy ilyen vészterhes időben elveszti államfőjét. (Horthy ekkor már több mint 70 éves.) A képviselőház és a felsőház 1942. február 19-én emelte Horthy Istvánt a kormányzóhelyettesi méltóságra. A kormányzót már az ötlet felvetésekor azzal vádolták, hogy dinasztíát akar kialakítani. Ám sem erre, sem pedig arra, hogy ő kényszerítette volna ki fia jelölését nincs bizonyíték. A kormányzóhelyettes 1942. augusztus 20-án repülőgép-szerencsétlenség következtében meghalt. Ezt a tisztséget soha többet nem töltötték be. A kormányzót nagyon megrázta legkedvesebb fiának halálhíre, fájdalma kimondhatatlanul nagy volt, hiszen már harmadik gyermekét veszítette el. Emlékiratai szerint szinte haláláig siratta fiát.

Horthy 1942. március 19-én Kállay Ferencet nevezte ki miniszterelnöknek. Az ismert hintapolitika ugyan jól működött, ám felkeltette Hitler ellenérzéseit, amihez még a kormányzó egyértelmű kiugrási szándéka is hozzájárult. Hitler elővigyázatos volt, az elővigyázatosság neve pedig ebben az esetben Margaréta-terv volt. Ez tartalmazta Magyarország teljes német megszállását. 1944. március 17-én Horthy elutazott Hitlerhez Klessheimbe. Ez a találkozó már nem volt olyan szívélyes mint az előzőek, sőt inkább drámainak mondható. A kormányzó oly hevesen és sértőn reagált Hitler vádjaira, hogy a tárgyalást félbe is kellett szakítani. Hiába jutottak végül valamiféle kompromisszumra, a Magyarország megszállására vonatkozó parancs hatályban maradt. A Wehrmacht 1944. március 19-én megszállta az országot, és jött vele minden, ami ehhez hozzátartozott: a Gestapo, az Endlösung, a zsidóüldözés és deportálások, az SS és később a nyilasok hatalomra kerülése. Horthy tiltakozott német megszállás rendszere ellen, amire Berlin sokáig nem reagált, augusztusban azonban némi enyhítés következett be.

Horthy már 1942 óta ki akart ugrani a háborúból, de eddig erre nem adódott

megfelelő alkalom. 1944 augusztusában a német csapatok siralmas hadszíntéri szereplését kihasználva fegyverszünetet szándékozott kérni az angoloktól, ám ők tudomására hozták, hogy a háború befejezésének egyetlen módja a feltétel nélküli megadás a szovjet csapatok előtt. 1944. október 11-én ideiglenes fegyverszüneti megállapodás jött létre Magyarország és a Szovjetunió között. A háborúból való kilépést bejelentő rádióbeszédet október 15-ére időzítették, aznap délelőtt a Gestapo elrabolta ifj. Horthy Miklóst, a kormányzó fiát. A rádióadás ugyan elhangzott, de a Gestapo, az SS és a nyilasok keresztülhúzták a kormányzó béketerveit. Horthyt lemondásának aláírására kényszerítették, és arra, hogy adja át a hatalmat Szálasinak. Az aláírásért cserébe a németek megígérték, hogy a kormányzó Bécsben találkozhat a fiával, még egy feltételnek eleget téve: ha elhagyja az országot.

A kormányzó családjával 1944. október 17-én a kelenföldi pályaudvarról indult Németországba, külön kocsiban, német őrséggel. Amerre a vonat ment, légiridót fújtak, hogy a pályaudvarok mindeütt üresek legyenek. Horthy szemtanúként szerint mindvégig keményen tartotta magát, megőrizte méltóságát, holott hazájának bizonytalan sorsa túlnőtt minden személyes és családi problémáján. Október 18-án érkezett a vonat a bajorországi Weilheimbe, ahol nem a vasútállomáson, hanem a nyílt pályán állt meg a vonat. Egy, a városon kívüli dombra épült kastélyba vitték a Horthy családot egy SS-század és egy 12 tagú Gestapo részleg társaságában. Később kiderült, hogy ez a kastély volt Mussolini szállása is, amikor őt Hitler Németországba hozatta. Mivel ifj. Horthy Miklóst sehol sem vették fel a vonatra, tehát az ígéretet megszegették, a kormányzó levelet írt Reményi-Schneller Lajos miniszternek, amelyben visszavonta Szálas miniszterelnöki kinevezését. Ki tudja hogyan, de a levél eljutott Magyarországra, (persze előbb még a berlini Gestapo központban is volt) ám hatástalan maradt. A kormányzó fiát a háború végéig

Mauthausenben tartották fogva a németek. A fogság során nem történt semmi különleges dolog egészen 1945 áprilisáig. Ekkorra már éjjel lehetett hallani a front dübörgését, az amerikai hadsereg bajor földre lépett. Horthyék arra gondoltak, hogy ha elmenekül az SS-örség, őket biztosan nem fogják magukkal vinni, így a biztos halál vár rájuk. Ám ez az eset szerencsés fordulatot vett, április 28-án eltűntek a németek, május elsején megjelentek az amerikaiak. Horthy számára nem érték véget a megpróbáltatások, mint hadifoglyot fogházzól fogházra szállították, magasrangú német katonák társaságában. Végül 1945. szeptember 25-én Nürnbergbe került, ahol az éppen kezdődő perben mint tanút kívánták kihallgatni. December 17-én elbocsátották az őrizetből, és meglepetésére visszaszállították Weilheimbe, de ezúttal nem a kastélyba, hanem egy pékmestertől az amerikai hadsereg által lefoglalt házba. Keresetük nem lévén igen szerény körülmények között, adományokból éltek. Horthy időről időre memorandumokat fogalmazott, így próbálva meg hatni a béketárgyalások kimenetelére.

1948 nyarán a kormányzó úgy döntött, hogy elhagyják Bajorországot. Szívesen költözött volna Olaszországba, de az ottani politikai válság kialakulása ezt lehetetlenné tette. Horthy Istvánné viszont inkább a portugálokhoz fordult, hamarosan jött is a válasz Antonio de Oliviera Salazar jóváhagyásával: „vous êtes le bienvenue au Portugal” (vagyis szívesen látják őket Portugáliában). Diplomatavízummal mindenki 1948. december 18-án útnak indult Portugália felé, és 1949. január 12-én Lisszabonba értek, és a főváros melletti kis üdülőfaluban, Estorilban találtak otthonra. Horthy egészen 1956-ig figyelte a magyarországi politikai történéseket, de aktívan már nem politizált. 1956. október 23-án

felcsillant a remény, hogy Horthy magánemberként visszatérhet szeretett hazájába, feszülten figyelte az eseményeket. A forradalom leverése a 88 éves idős embert mélységesen lesújtotta. November 4. után nem olvasott többé újságot, nem hallgatott rádiót és a világpolitika sem foglalkoztatta már. Az eddig teljesen egészséges ember állapota folyamatosan romlott, habár szervi betegséget nem tudtak kimutatni. Nyolcvankilencedik életéve betöltése előtt, 1957. február 9-én elhunyt. 1957. február 14-én, távol hazájától a lisszaboni angol temetőben temették el vitéz nagybányai Horthy Miklóst, a király és császári osztrák-magyar hadiflotta utolsó parancsnokát, admirálist, aki 25 éven át volt a Magyar Királyság kormányzója. Horthy Miklós hamvait 1993-ban hozták haza Magyarországra, és Kenderesen helyezték örök nyugalomra.

Városok jogtörténeti szempontból: Hajdúszoboszló A pusztulás, a feltámadás és a fejlődés körforgásában.

Írta: Korpos Szabolcs

Hajdúszoboszló az Alföld három legzetes tájának találkozásánál fekszik: észak-nyugatra a Hortobágy, észak-keletre a Hajdúság, délre pedig a Sárrét vidéke határolja. Történelme épp olyan viharos, mint az országa: e város lakói minden fontosabb eseményt átéltek, amelyeket ma az iskolákban, mint a „magyar-ság történeteként” oktatnak, azaz Szoboszló sorsa szinte tükörképe volt az országnak.

A vidék már a kőkortól kedve folyamatosan lakott hely volt, viszonylag korán megtelepedett errefelé az ember. A réz-, bronz- és vaskor folyamán a folyamatos népvándorlások (éltek itt kelták, germánok, alánok, avarok, hunok), majd a honfoglalás után az eredeti lakosság elpusztult vagy elköltözött, s a IX. század végére maradtak az új lakók: a magyarok. Szabolcs vármegye Szoboszló falvát legelőször 1075-ben említik I. Gézának tulajdonított garamszentbenedeki apátság alapító oklevelében (Zoboslou Wasar), de későbbi oklevelek is említést tesznek: Szoboszló falva vásárjoggal bírt, s a királyi vásárvámok fele az oklevél szerint az apátságot illette meg. Ezt később II. András, II. István is megerősítette. 1214-ben a Várad Regestrum a kolozsi várispánság (Kolozsvár) tartozékának említi. Fontos közlekedési, kereskedelmi útvonal mentén feküdt az erdélyi sóbányák és Szolnok között e falu állomáshely volt, s ezért válhatott vásárhellyé. Szerepét Debrecen növekvő jelentősége folyamatosan csökkentette: Debrecen mellett, csak mint jobbágyfalu létezhetett. Debrecen földesurai (pl.: a Debreczeni-család: XIV-XV. század) rendszerint a falu részbirtokosai is voltak. Debreczeni László halála után a részbirtokok tulajdonosa Zsigmond király (1405), Lazarevics István (1411), Brankovics

György (1427), Hunyadi János (1448), Szilágyi Erzsébet (1476), majd Szapolyai István (1489) lett. A kettős királyválasztás után is gyakran cserélt gazdát a terület, amikoris a tokaji uradalom alá került (Dobó, Szepesi, Török családok).

Szoboszló számára a XVI. század első fele a gyarapodás korát jelentette, míg a második fele a folyamatos hanyatlást, megpróbáltatásokat és pusztulást hozott. A török 1552-ben elfoglalta Szolnokot, ezzel szabaddá vált előtte az út a Tiszántúl addig érintetlen területei felé. Ugyanebben az évben volt az első nagyobb hadjárat Debrecen környékén, így Szoboszló területén is. Szoboszló a kettős adózású területek sanyarú sorsára jutott. 1594-ben, majd 1596-98-ban teljesen elpusztították a középkori falut és az addig virágzó környező kis falvakat. Szoboszló ennek ellenére feltámadt: s ez elsősorban Bocskai Istvánnak volt köszönhető. Bocskai István legmárándóbb tette a hajdúk letelepítése volt. A hajdú településekből (Nánás, Dorog, Hadház, Böszörmény, Szoboszló, Polgár és Vámospércs) szerveződött hajdúkerület több, mint 250 éven át a függetlenség és a szabadság őrhelye lett. A fejedelem 1605-ös korponai, majd az 1606-os kassai adományleveleiben (1606. szeptember 2.) telepítette le hajdúit: utóbbi adományában Szoboszlóra a hajdúság elitjét: a lovasságot.

„...ha valaki közülök még nemesi kiváltsággal nem bírnának, a paraszti és nem nemesi állapotból...kivéven...Magyar és Erdélyországnak igazi nemesi soraiba és számába számlálni és összegyűjteni, felfogadni és beírni határoztunk...”

„...nekünk és hazánknak hadi dolgokban hasznos és sikeres munkát teljesítsenek...jó lovakkal és hadiszerekkel kellően felfegyverkezve, mi és utódaink parancsá-

*ra...a haza védelmére indítandó és folytató-
tandó minden hadjáratban...jelen lenni és
a hazát hűségesen szolgálni minden vona-
kodás nélkül tartoznak és köteleztesse-
nek...”*

Ezután két falu élt párhuzamosan egy-
más mellett: Kis-Szoboszló jobbágy-
falva és Hajdú-Szoboszló, az új település.
A faluból lassan város kisfejlődött: 1660-ra
3000 fő lakott itt, 1610-ben Báthory Gábor
vásárjogot adott Hajdúszoboszlónak. Újra
a virágzás korszaka köszöntött be. Sajnos
nem sokáig. 1660-ban II. Rákóczi György
megbuktatása céljából újabb török hadjárat
sújtotta e vidéket, Szejdi pasa vezetésével.
A „Szejdi-dúlás” eredményeként újra el-
pusztult a város, Debrecen hadisarc fizeté-
sére kényszerítették, Nagyvárad pedig tör-
ök kézre került. A Rákóczi-
szabadságharcban a hajdúk a fejedelem
mellett harcoltak. Sajnos erről az időszak-
ról kevés információ maradt fenn.

Ezután már nyugalmasabb idők követ-
keztek, újra megindult a fejlődés. A
hajdúkerületet újjászervezték, melynek
Böszörmény lett a központja. Azonban a
török hatalom lehanyatlása után a hajdúk-
nak az osztrák királyi udvarral kellett
„megküzdnie”, mivel a nagyobb adókkal
és a hajdúkiváltságok megnyirbálásával
adta tudtára a kerületnek, hogy nem tart
igényt a további katonai szolgálatra. Sza-
bolcs vármegye nemessége pedig szerette
volna bekebelezni a kerületet. Azonban a
főkapitányok (Csanády-család) ügyes ma-
növerekkel menteni tudták azt, ami ment-
hető. 1790-ben a király megerősítette a
kiváltságokat. Az országgyűlésben pedig
két követ képviselhette a kerületet. Ekkorra
már a két falu is egyesült. Az udvar adózta-
tása ellen 1775-ben (Horogh-ügy) és 1820-
24-ben („Dóró-lárma”) is elégedetlenkedő
mozgalmak, tiltakozások indultak meg, de
ezeket viszonylag hamar elfojtották.

A reformkori országgyűlésen a kerület
A követei a kiváltságok és a Hajdúkerü-
let fenntartásán, erősítésén fáradoztak. A
reformokról alig vagy nem mertek beszél-
ni, mert élénken élt még a katonai erővel
felszámolt Dóró-lárma emléke. 1848-ban

gyorsan értesülhettünk a forradalomról:
Fogthüý János szoboszlói lakos volt a ke-
rület egyik követe, s tagja volt Kossuth
küldöttségének is. A közgyűlés a 12 pontot
hamar befogadta és támogatta. A szabad-
ságharcban a Délvidéken a szerbek ellen
harcoltak a szoboszlóiakból szervezett ala-
kulatok. Rengeteg szoboszlói vett részt a
hadi eseményekben: több, mint 1500 lovas
és gyalogos. A szabadságharc kiemelkedő
szoboszlói alakja Harsányi Bálint, aki
Lenkey huszárai közé tartozott és Szálóki
Zsuzsanna 18 éves leány, aki Gál Lajos
álnéven harcolt. 1849 januárjában pár nap-
ra vendégül látta a város a Pestről menekü-
lő Kossuth Lajost és a Szent Koronát is. A
város 1849 júliusában orosz csapatok fog-
lalták el, s rögtön be is kvártélyozták ma-
gukat.

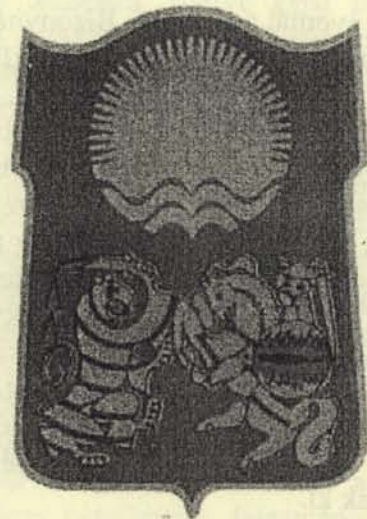
A századfordulóra Hajdúszoboszló
A csendes, vidéki mezővárossá fejlő-
dött. Az I. világháborúban a város fiai a
galíciái, a belgrádi és az isonzói fronton
teljesített szolgálatot. A harcok 1000 halot-
tat és kétszer ennyi sebesültet követeltek.
Váratlanul érte a várost az 1918-as ősziro-
zsás forradalom, majd a terror 1919 áprili-
sában, amikor Szamuely Tibor és csapata
„akasztott” a városban 22-24-én. Ezután
április 25-én bevonultak a román csapatok,
s itt maradtak 1920. február 20-ig. Valójá-
ban a város számára ekkor ért véget a há-
ború. A város sajátos természeti kincsei: a
gyógyvíz és a földgáz hosszú előzetes ku-
tatások után (melyeket Pávai Vajna Ferenc
vezetett) 1925. október 20-án tört fel. Az
1091 méter mélyről a felszínre került 73
fokos gyógyvíz 1927 nyarán lett mindenki
számára elérhető, az első fürdő megnyitá-
sával. Ezután ugrásszerű fejlődés indult
meg, melyet csak a II. világháború tört
meg. A szoboszlói hadkötelesek részt vet-
tek a Felvidék, Kárpátalja és Észak-Erdély
megszállásában, Amíg azonban ezek dia-
dalmenetek voltak, a 2. magyar hadsereg
pusztulásakor sok szoboszlói vesztette
életét. 1944. március 19-én az országot és a
várost is megszállták a németek: felállítot-
tak egy gettót, majd 500 zsidó lakost küld-
tek különböző haláltáborokba. A tiltakozó

lakosokat lelőtték vagy internálták. Újra beköszöntött a terror.

1944. október 8-án érte el a front és a Vörös Hadsereg a várost. A város tisztviselői távozásra és a település megkímélésére szólították fel a németeket, mire azok agyonlőtték őket. Másnap az oroszok bevonultak, majd Debrecen bevételre is sor került 19-én. Azonban 10 napig előtte a térségben hatalmas páncéloscsata dűlt, több száz harckocsi bevetésével. A háború után az itt maradt szovjetek tekintélyes anyagi (ingóságok, ingatlanok, jóvátétel, stb.) és emberi áldozatokat (kb. 1000 halott, 5000 sebesült és 1000 Szibériába hurcolt fogoly) kívánt meg a várostól. A kimerült, kifosztott város, mint már annyiszor történelme folyamán, most is újjáéledt. Az újjáépítés után újra dinamikus fejlődés indult meg, mind a mezőgazdaság, az ipar, az infrastruktúra, az oktatás, de főleg a turizmus és a gyógyászat terén.

A rendszerváltás után is töretlen a fejlődés, ma már Hajdúszoboszló „a reumások Mekkája”, igazi gyógy- és turisztaparadicsom, Európa- és világhírű gyógyváros, strandja, gyógyfürdője, szállodái, középületei, változatos programjai sok érdeklődőt vonzanak. A város professzionális tudással rendelkezik a gyógyászat, a vízhasználat és egyéb mezőgazdasági és ipari technológiák használatában. S még hab a tortán, hogy a '90-es években a város újra felfedezte kulturális és népművészeti gyökereit, hajdú hagyományait és mindezeket fontosnak is tartja ápolni.

Mit mondhatnék még? Igazi sikertörténet! És a fejlődés nem áll meg...

*Jéna, egy német egyetemi város
avagy egy „erasmusos” diák szubjektív élménybeszámolója
Írta: Frey Dóra*

Igazán szerencsésnek érzem magam, hogy az Erasmus-program keretében Jénában, a Friedrich-Schiller Egyetemen tanulhatok. Az eddig itt töltött hat hónap alatt rengeteg új barátot és rengeteg hasznos tapasztalatot szereztem.

De mit is kell tudni Jénáról? Az igazat megvallva Jéna nem szép város, a középkori épületek közül kevés maradt meg, az elmúlt 40 év azonban erősen rajta hagyta nyomát a városra. Bizonyíték erre a város szélén elterülő lakótelep, illetve az egykor az egyetem számára épült, ma már irodaházként használt, a népnyelvben csak Keksrolleként (vagyis kekszesdobozként) emlegetett magasház. Az elnevezés találó, tényleg így néz ki, szépnek pedig nehezen nevezhető. A tetején lévő kilátóterasz viszont valóban remek. A város fekvése viszont gyönyörű, a Saale nevű kis folyó völgyében fekszik, hegyek között. Ennek kellemetlen mellékhatása a gyakori köd, amiből általában csak a gyárkémények látszanak ki.

Gyárkéményből elég sok van. Jénáról szinte mindenkinek az üveg jut eszébe, meg a „jénai tál”. Jómagam hamar megelégtettem a család és a barátok viccelődését, hogy feltétlenül ezt hozzak nekik ajándékba. Üveget valóban gyártanak itt, nagy hagyománya van az üvegiparnak, de a jénai tál fogalma itt ismeretlen. A németek általában értetlenül pislognak, amikor a messziről jött magyar diák megpróbálja elmagyarázni a helybelieknek, hogy városukról nálunk edényt neveztek el. Talán Magyarországon is ismerős az itteni üvegipar megeremtőjének, Carl Zeissnek a neve. A városban szintén minden róla van elnevezve, az egykor európai kupákban szereplő, ma viszont a negyedosztályú bajnokságban vezető focicsapattól a városi zenekarig. Itt működik a világ legrégebbi

planetárium és egyik legnagyobb optikai múzeuma.

Miről ismert még Jéna? A német klasszika virágkorának egyik színhe-lyeként a német kultúrtörténet számos jelentős alakja megfordult itt. Goethe a szomszédos Weimarban élt, viszont gyakran vendégeskedett a városban, Schiller professzor volt az egyetemen. Ma már kevésbé dicsekszenek azzal, hogy Karl Marx (vagy Marx Károly) itt doktorált filozófiából. Utca még mindig van róla elnevezve, igaz csak a városszéli lakótelepen. Nekem viszont van szerencsém éppen ott lakni. Az otthoniaknak mindig bizonygatnom kell, hogy ez nem vicc, és itt Németországban tényleg van ilyen utcanév. Elvégre az egykori NDK területén vagyunk. Ez azonban a városra egyáltalán nem látszik, bármelyik egykori nyugatnémet várossal felvehetné a versenyt.

Jéna városképének másik meghatározó eleme az egyetem. A Friedrich-Schiller-Universität 1558-ban kapott egyetemi rangot, az alapját képező felsőfokú iskola már korábban létezett. Azóta folyamatosan működik, ma Thüringia tartomány legnagyobb munkaadója. Majdnem 20 000 diák tanul itt, nagyjából annyi, mint az ELTE-n. Jéna viszont jóval kisebb város, alig 100 000 lakosa van. Nem csoda, hogy az egyetem és az egyetemisták meghatározó szerepet töltenek be a város életében.

Az egyetem létét a reformációnak köszönheti. Alapítója Jochann Friedrich der Großmühtige szász választófejedelem, neve lefordítva talán Nagyravágyó János Frigyesként hangzik, de a magyar olvasónak ez sem mond sokkal többet. Legjelentősebb tette valószínűleg a jénai egyetem megalapítása volt, amit az tett szükségessé, hogy egy békekötés során elvesztette Wittenberg városát, és az ott lévő egyetemet.

Ennek helyettesítésére 1553-ban alapította a Hoche Schule elnevezésű felső iskolát, amit a császár privilégiumlevele 1558-ban emelt egyetemi rangra. Igazi virágkorát a 18-19. század fordulóján élte, ekkor a német kultúra egyik központja volt. Elegendő Fichte, Schelling, Hegel vagy a mai névadó Schiller nevét említeni. Ekkor főleg a filozófia, a történelem és a klasszika-filológia oktatása emelkedett ki. Második virágkora a 20. század elejére tehető, ekkor a természettudományok, főleg a fizika és a kémia tette ismertté. A német újraegyesítés után jelentős fejlesztések történtek, nagyon modern épületekben folyik az oktatás. Viszont a hallgatók létszáma évről évre nő, így lassan szűkössé válnak az épületek. Az egyetem mai épületeinek egy részét egy egykori gyárépületből alakították ki, az egyetem főépülete viszont a századforduló hangulatát idézi. Jénában található Németország egyik legmodernebb és állítólag legszebb könyvtára. Modernnek valóban modern, arról hogy valójában mennyire szép, megoszlanak a vélemények.

Maga a város túl sok látnivalót nem kínál, bár a múzeumok nagyon érdekesek, a botanikus kert pedig különösen tavasszal nagyon szép. Unatkozni mégsem kell senkinek, mivel a környék számos látnivalót kínál. A város környékén számos kisebb nagyobb várrom található, illetve az 1806-ban itt lezajlott csata emlékhelye, a „Napoleonstein”. Érdemes a környező városokat is felkeresni. A környék számos tipikus német kisvárosa szolgál látnivalóval, sok vár, kastély, műemlék templom vár felfedezésre. Így a dornburgi kastélyok, vagy a Leuchtenburg Khala mellett.

Alig félórányi útra van Erfurt, a tartományi székhely. Persze nem ez a legfőbb érdekessége, hanem a számos műemlék épület, így a gótikus katedrális, a reneszánsz városháza, és a hangulatos óvárosi utcák. Legfőbb nevezetessége a Kammerbrücke, vagyis egy híd. Nem a mérete miatt érdekes, mivel a Gera nevű kicsi folyó felett ível át, és csak száz méter hosszú. Felületes szemlélő azonban észre sem veszi, hogy hídról van szó, a tájéko-

zatlan turistának pedig akkor sem tűnik fel, átmegy rajta. A híd ugyanis beépült, mint ha utca lenne, két oldalán házak sorakoznak, közepén egy szűk, sikátorszerű út vezet át.

Alegérdekesebb város a környéken mégis Weimar. Neve sokaknak a jogtörténetből lehet ismerős, a Weimari Alkotmány révén. A város mégis sokkal inkább a német klasszika fővárosa, Goethe itt töltötte élete nagy részét. A német kultúra egyik fellegvára ma is, itt működik a Deutsche Nationaltheater, vagyis a német nemzeti színház. Számos műemlékkel büszkélkedhet, ezek nagy része kitűnő állapotban várja a látogatókat. Így Goethe egykori lakóháza, illetve kerti lakja, az egykori fejedelmi kastély, valamint Schiller lakóháza. Később sem vesztett jelentőségéből, a modern építészet egyik legjelentősebb mozgalma a Bauhaus innen indult útjára, emlékét ma az egyetem neve őrzi. Magyar vonatkozása is van Weimarnak, Liszt Ferenc, akit itt természetesen Franz Lisztként ismernek, hosszú évekig a fejedlem udvari zenekarának karmestere volt, számos jelentős alkotása született itt. A zeneművészeti főiskola mai napig az ő nevét viseli. Alig pár kilométerre a német klasszika fővárosától található a német történelem legsötétebb fejezetének egyik helyszíne, Buchenwald. A koncentrációs táborban a náci rezsim üldözöttjeinek ezrei vesztették életüket. Bár épületei közül nagyon kevés maradt meg, ma emlékhelyként és dokumentációs központként működik. Az áldozatoknak emléket állító harangtorony pedig meghatározója a városképnek.

Talán ez a rövid kis ízelítő is elég annak érzékeltetésére, hogy érdemes ellátogatni Jénába, akár egyetemi hallgatóként is. Pedig rövid írásomban nem is ejtettem szót a külföldi hallgatók életének egyéb jelentős eseményeiről, a rengeteg különböző programról... De azt hiszem, ezekről nem is lehet mesélni, mindenkinek magának kell átélnie.

Szálasi Ferenc és a jogfolytonosság

Írta: Lenkovics Judit

Már 1944. október 16-án megjelent Szálasi rendelete arról, hogy kormányzói felhatalmazást kapott, és kormányzótanácsot alakított. Ezt az Összetartás című nyilas lap 1944. október 18-i száma ekként kommentálta: „...Mint ismeretes, a Kormányzó Úr visszavonult az államügyek vitelétől, és tudomásul vette Lakatos Géza és kormánya lemondását. A rendkívüli körülményekre való tekintettel a Kormányzó Úr hozzájárult ahhoz, hogy az államfői kérdés rendezésére háromtagú kormányzótanács alakuljon. A m.kir. miniszterelnökre, Szálasi Ferencre ideiglenesen a kormányzói jogkört átruházta, és így alkotmányosan került hatalomra a Nyilas-keresztes Párt-Hungarista Mozgalom.” Azért, hogy a hatalomátvétel egész folyamata megfeleljen a törvények előírásainak, az alkotmányosság elveinek, Szölliői Jenő miniszterelnök-helyettes volt a felelős. Horthy valójában kényszer hatására adta át a hatalmat Szálasinak, ő viszont a közvélemény, a szövetségesek, a semleges országok előtt azt kívánta bizonyítani, hogy minden törvényesen zajlott le. A látszathoz a nyilasok makacsul ragaszkodtak.

Szálasi a hatalom átvétele után szinte azonnal, már az első minisztertanácsi ülésen „nemzetvezetőnek” címeztette magát. A miniszterek először az ő kezébe tették le az esküt. Budinszky igazságügy-miniszter azonban felvilágosította a kormányt arról, hogy az 1937.19.tc. értelmében a kormányzói szék megüresedése esetén a megbízott minisztereknek az Országtanács előtt kell esküt tenniük. Szölliői a törvényesség látszatának fenntartása miatt ragaszkodott az Országtanács összehívásához, amely összesen kétszer tanácskozott: október 27-én és november 2-án. Az 1944. október 27-re összehívott Országtanács volt hivatva törvényesen dönteni az államfői jogok gyakorlásáról. Az ülésen megjelent báró Perényi Zsig-

mond, az országgyűlés felsőházának elnöke, Tasnádi Nagy András az országgyűlés képviselőházának elnöke, Szálasi Ferenc miniszterelnök, Serédi Jusztinián esztergomi érsek, bíboros hercegprímás, Jakab Mihály a Kúria másodelnöke, Sipeki Balázs Kornél a Közigazgatási Bíróság másodelnöke és Beregfy Károly vezérezredes, a honvédség parancsnoka.

Az Országtanács megállapította Horthy lemondó nyilatkozatának valóságát, valamint hogy a kormányzói kézirat megbízást is tartalmaz Szálasi részére, hogy a „nemzeti összefogás kormányát” alakítsa meg. Bejelentette, hogy a kormány megalkotása megtörtént, tagjai pedig esküt tettek a megbízott miniszterelnököknek. Mivel maga a miniszterelnök még nem tett esküt, erre sor került ezen az ülésen. Az Országtanács elfogadta a nyilasok javaslatát, úgy döntött, hogy „nem hívja egybe az országgyűlés két házának kormányzóválasztó együttes ülését, minthogy az ország egy része hadműveleti területté vált”. Az Országtanács átmeneti megoldásként az államfői jogkört ideiglenesen, a háború időtartamára, „nemzetvezető” címen ruházta Szálasi Ferencre, akinek ez a megoldás kompromisszumot jelentett. Szálasi eredeti elgondolása az volt, hogy a Horthy által gyakorolt kormányzói jogkört megszünteti, és ő maga mint diktátor, rendkívüli hatalommal felruházva, az országgyűlést felosztatja, minden hatalmat a saját kezében összpontosít. Az állam felépítéséről készített hungarista törvénytervezet szerint Szálasi a „hungarista népközösség” vezetője, a hatalom „megtestesítője”, és kinevezése határozatlan időre szól. Vajna Gábor belügyminiszter október végén „Tervezet a közjogi rend és folytonosság, valamint az alkotmányos élet helyreállításának biztosítására” címet viselő előterjesztésében a következőképpen fogalmazta meg a Szálasira ruházandó jogokat: „Mivel

az országgyűlés a mai rendkívüli időkben nem hívható össze, illetőleg határozatképes nem volna, de az ország és a nemzet biztonságáért és jövőjéért sürgősen és felelősen intézkedni kell, nemzetünk megmentésére, a honvédelem érdekeinek biztosítására Magyarország nádorának méltósága visszaállíttatik, a nádort a legteljesebb és a legszélesebb törvényalkotási, rendeletehatalmi, intézkedési és végrehajtási jog és hatáskör illeti meg. Az országgyűlés e célból saját jog- és hatáskörét a nádorra ruházza át. Önmagát a háború tartamára elnapolja...". A nyilasok koalíciós partnereinek, valamint a németek, elsősorban Veessenmayer egyetértésének hiánya arra készítette Szálasi, hogy egyelőre alkalmazkodjon az adott lehetőségekhez.

A nyilasok tervezete és az Országtanács döntése közötti különbségeket próbálták meg áthidalni azzal a módosítással, hogy az országgyűlés két házát mégis összehívták, s a nemzetvezető jogkörének törvényerőre emelését a parlament szentesítette. A november 2-án összeülő képviselőház előtt a képviselőház elnöke megnyitójában ismertette az Országtanács nemzetvezető választásáról hozott határozatát, majd Szöllösi miniszterelnök-helyettes beterjesztette a Szálasi ideiglenes államfői megbízatásáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat elfogadásával a képviselőház utólagos jóváhagyással tudomásul vette, hogy „Horthy Miklósnak a kormányzói tisztről történt lemondása óta, Szálasi Ferenc miniszterelnök ideiglenesen a kormányzói jogkört, benne a legfőbb hadúr jogkörét is gyakorolta...”. A törvénytervezet megállapítja, hogy „a nemzetvezetőt a kormányzói jogkörben foglalt összes jogok megilletik, sőt, ezenkívül jogában áll a miniszterelnöki teendőket is ellátni, ha miniszterelnököt nem nem nevez ki...”, továbbá a meghatározta a nemzetvezető felelősségre vonását is: a felelősségre vonást a „nemzeti szuverenitás kizárólagos letétmenyese”, az országgyűlés hivatott gyakorolni.

A nemzetvezető-választás „parlamentari komédiájához” életre keltették a szét-

esett felsőházat is. Az élethossziglan kinevezett felsőházi tagok zöme nem csatlakozott Szálasihoz, ezért hogy a nemzetvezető törvényes beiktatásához minimális létszámmal működni lehessen, új tagokat kellett kinevezni. A felsőház november 3-án ülésezett, amikor is a képviselőház által beterjesztett, a nemzetvezető jogköréről szóló törvényjavaslatot egyhangúlag, módosítás nélkül elfogadta, megalkotva az 1944.10.tc-t. Szálasi még aznap délre összehívatta a parlamentet, s 1 órákor megrendezték az eskütételt. Az akkor megrendezett ülésen Dr. Nagy László, a törvényjavaslat képviselőházi előadója megállapította: a jogfolytonosságot „tökéletesen” sikerült biztosítaniuk. Az érdemi jogfolytonosság -mint mondta- azon alapszik, hogy a kormányzó lemondását az országtanács tudomásul vette, a formai jogfolytonosságot pedig az biztosítja, hogy az Országtanács javaslatát Szálasi Ferenc nemzetvezetővé nyilvánítására az országgyűlés mindkét háza „egyhangú határozattal magáévátette”. Az Országtanács működésével kapcsolatban érdemes figyelmet fordítani Serédi Julián, esztergomi érsek, bíboros 1944. október 27-i felszólalására, mikor jogilag törvénytelennek nyilvánította Szálasi hatalmát. Rávilágított arra, hogy teljes bizonytalanság övezi a kormányzó lemondásának körülményeit: „Először ugyanis azt hirdették, hogy a kormányzó urat eltávolították, várbeli lakását lőtték is. Úgy, hogy mind magyar, mind a másik oldalról is voltak halottak. Ha ez így van, akkor a kormányzó úr lemondása erőszak miatt érvénytelen. Később meg azt mondták –a rádió meg az újsághírek-, hogy a kormányzó önként mondott le és helyezte magát német védelem alá. Nem tudom, ki ellen? Ha ez így van, akkor tényleg, alkotmányunk szerint is bekövetkezik a kormányzói szék üresedése. A rádió, a sajtó és a miniszterelnök úr közlése alapján megállapítható, hogy Szálasi Ferenc úr a kormányzói hatalmat de facto átvette és gyakorolja. Hiszen pl. már minisztereket is nevezett ki, pedig ez nyilván a kormányzó jogkörébe tartozik. A kormányalkotással

megbízott államférfi ugyanis kiszemeli a miniszteri tisztre szerinte alkalmas személyeket, de a kinevezés a kormányzóra tartozik, akinek a kiválasztott személyeket kinevezésre felterjeszti. Azonban a kormányzói hatalom átvétele és gyakorlása az alkotmányjog szerint de jure érvénytelen. Érvénytelen akkor is, ha a kormányzó a maga hatalmát akár írásban, akár mint a rádió és a napi sajtó, kormánynyilatkozatok állítja, szóban adta át Szálasi Ferencnek, mert a kormányzónak az 1920.1.tc. és az 1936.19.tc. szerint nincs joga saját hatalmát akár egészen, akár részben másra átruházni. Ez homlokegyenest ellenkezik a nemzetgyűlés, majd később az országgyűlés kifejezett akaratával és cselekvésmódjával, amely nem a kormányzóságot kívánta állandósítani, hanem a királyság intézményét. A kormányzóságot csak átmeneti intézménynek tekintette, ezért nem úgy rendelkezett, hogy a kormányzói jogkör székiüresedés esetére a kormányzói átruházás az örökösödés útján szálljon tovább, hanem választás útján, közben pedig a székiüresedés alatt az országgyűlés gyakorolja a főhatalmat. Ezért kellett külön törvényt hozni akkor is, amikor Horthy kormányzó úr kormányzóhelyettest kért és kapott. A de facto átvett hatalommal végzett bizonyos jogi aktusokat, melyek de jure érvénytelenek, természetesen szanálhatja az országgyűlés, de kormányzót, teljes hatalmú ideiglenes államfőt érvényesen nem választhat. Ha Horthy kormányzó lemondása jogilag érvénytelen, mert egyszerre két államfőnk nem lehet, abban a feltételezésben, hogy a kormányzói szék valóban jogilag is megüresedett, elfogadom, hogy az országgyűlés megkezdte működését." Az adott helyzetben a hercegprímás fellépése nagy jelentőséggel bírt, jóllehet a nyilvánosság teljes kizárásával történt. Ám ez sem változtat azon, hogy az 1944. október 27-én összeült Országgyűlés megadta a jogfolytonosság látszatát Szálasi Ferenc államvezetői tevékenységének.

Tényként kell elfogadni, hogy Szálasi Ferencet Horthy Miklós valóban kinevezte miniszterelnökké. De olyan írásos meghatalmazást, amely a kormányzói jogkört is őrá ruházta volna, nem adott neki. Szálasi tehát egyszerűen nem mondott igazat, amikor azt állította, hogy Horthy szóbelileg átadta neki a kormányzói hatalmat. Ez nem felelt meg a valóságnak, mert Horthy csak visszavonult az államfői, kormányzói hatalom gyakorlásától, de nem mondott le róla. Szálasi hazug állítása azt a célt szolgálta, hogy megőrizze a törvényesség látszatát és megtévessze a lakosságot.

Szálasi, amint a politika színterére lépett, minden alkalommal kifejezte, hogy tiszteletben tartja a kormányzó jogkörét, s a hatalmat az ő kezéből kívánja megkapni. Ám hogy mennyire nem volt őszinte, azt az is bizonyítja, hogy ő javasolta a németeknek Horthy letartóztatását. Tehát amikor a hatalom megszerzésében Horthy akadályozta, félretette az említett alapelvet. Mindez bizonyos ellentmondásokat szült a propagandában, mivel egyrészt megjelent a sajtóban, hogy Szálasi Horthy döntése alapján kapta meg a hatalmat; másrészt viszont hangoztatták, hogy Horthy áruló, zsidóbérenc, aki elárulta a német szövetségest. Október 16-án reggel Szálasi aláírásával falragaszok tudatták az ország népével, hogy „Horthy Miklós, Magyarország hazaáruló kormányzója kiszolgáltatta az országot az ellenségeinek. Ez az állítás nehezen volt összeegyeztethető az-
zal, hogy Horthy önként ruházta át a kormányfői, sőt az államfői hatalmat Szálasi sira.

Börtönlátogatás a Kozma utcában

Írta: Képesy Imre

2005. május 6-án felkerekedett a második TDK csapat, hogy a márianosztrai börtön után ismét egy látogatást tegyünk egy magyarországi büntetés-végrehajtási intézetbe. A hosszú út végén, mikor végre megpillantottuk az intézményt, az izgalom lett úrrá mindenkin. Az épület kívülről egyáltalán nem tűnt fenyegetőnek, tökéletesen beleillett a külváros hangulatába. A szigorú ellenőrzés során mindenkinek át kellett haladnia a fémdetektoros ajtón, sőt még mobiltelefonjainkat is elvették. Amint azt a későbbiekben Molnár Kata hadnagy, az „idegenvezetőnk” elmondta, és a saját szemünkkel is láthattuk, a rabok és a látogatóik fantáziája nem ismer határt, ezért szükségesek a szigorú szabályok.

A túra egy beszélgetéssel kezdődött, amely során rengeteg információt kaptunk a börtön működésével kapcsolatban. A hadnagy (aki valaha karunk hallgatója volt) kitért többek közt a rabok törvény által meghatározott napirendjére, mely a fegyházak szigorúbb, mint egy börtön fokozatúé (a legszembeötlőbb különbség talán az volt, hogy egy fegyháznak a nap teljes időszakában zárva kell tartani zárkája ajtaját), beszélt az intézmény történetéről, a hétfői rabszállításról, valamint jogtörténeti szempontból a legérdekesebb a különböző BV-kódexek összehasonlítása volt.

Utunk első állomása az a siralomház volt, ahol az 1956-os forradalom elítélteit raboskodtak, és várták a rájuk kiszabott ítéletet. Korhűen rekonstruálták az akasztás helyét, ami eléggé hátborzongató volt. A cellák falain azoknak az embereknek képeit láthattuk, akik ott raboskodtak. Belegondolni is szörnyű volt, hogy mi történhetett ott kevesebb, mint 50 évvel ezelőtt. A következő rész, amit meglátogattunk, az ún. A objektum volt, mely a börtön régebbi része. Csillag-rendszer alapján épült fel, melynek lényege, hogy az örök középén vannak, és ha elképzelünk egy

kört, 120 fokonként van egy folyosó. Ekkor lettünk figyelmesek arra, hogy a rabok különböző színű ruhákat viselnek. Hamarosan felvilágosítást kaptunk, miszerint vannak az intézetben dolgozó ill. nem dolgozó rabok, és az egyszerű megkülönböztetés érdekében vezették be ezt a rendszert. A rabmunka a mai piaci viszonyok közt sajnos már nem a legeladhatóbb, valamint a túlsúlyfoltosság is fontos tényezője annak, hogy nem tudnak mindenkinek munkát adni. Ezután következett a börtön modernebb része, az ún. B objektum, melybe egy hosszú alagúton keresztül vezetett az út. Közben megnéztünk a biztonsági rendszert is, melyet még a 60-as években készítettek, így mára már elavulttá vált. Hasonlóan az A objektumhoz, itt is bepillantottunk két cellába. Az itteni szobák jóval felszereltebbek voltak. Bementünk az épület könyvtárába is, könyvadományainknak mind a börtön felügyelősége, mind az ott dolgozó rabok nagyon örültek.

Az út végén elmentünk a filmekből már jól ismert látogatóhelyre, mellyel kapcsolatban pozitívként emelhetjük ki, hogy létesítettek ún. családi társalgó szobákat is, ahol jóval meghittebben tudnak a rabok családtagjaikkal beszélni. Ezzel zárult utunk, mely számomra egy nagyon érdekes tapasztalatszerzés volt, hisz végre megtudhattam azt is, hogy mi történik azokkal az emberekkel, akiket a jog a talán legsúlyosabb szankcióval, a szabadságuk elvesztésével büntet. Szívesen írnék még sok mindenről, rengeteg érdekes dolgot tudtunk meg, de inkább szeretném azt tanácsolni mindenkinek, hogy nézze meg saját szemeivel, többet ér mindennél, és ezúton köszönném meg a MÁJT tanszéknek és demonstrátorainak, hogy lehetővé tették ezt számukra.

Kultúra-rovat:

„A különbség a szürrealisták és köztem az, hogy én szürrealista vagyok.”

Írta: Beke-Martos Judit

Ki szürrealista? Aki a szürrealizmus híve. És mi a szürrealizmus? A szó Apollinaire-től ered. Bakos Ferenc szerint: *„Századunk húszas éveiben, főleg Franciaországban elterjedt modern irodalmi és művészeti irányzat, amely főképpen az álmok, látomások, a szabad képzettársítások, a tudat alatt kavargó ösztönélet kifejezésére törekszik.”* André Breton az első szürrealista manifestumban a következőképpen definiálta: *„A léleknek olyan zavartalan önműködése (tisztá automatizmus), melynek célja szóban, írásban vagy bármi más módon kifejezni a gondolkodás valódi működését. Tollba mondott gondolat, függetlenül az értelem bármiféle ellenőrzésétől, s minden esztétikai vagy erkölcsi törekvéstől.”* Vajon ezek a meghatározások mennyiben fedik azt, amit műkedvelőként érzünk egy-egy ilyen alkotás megtekintésekor?

A művészettörténészek nem tudnak megegyezni abban, hogy Salvador Dalit hova sorolják. A festő saját bevallása szerint: *„Senki sem érti Dalit, hiszen én magam sem értem!”* Kategórián felülinek tűnik - nem is alaptalanul. Egyesek így különböztetik meg a szürrealista festészet két irányzatát: egyik a spontaneitásra épül, míg a másik álomszerű kompozíciókat hoz létre. Eszerint Joan Miró és Dalí egyaránt a második kategóriába sorolódának. Mások szerint azonban az imént említett két festő két külön utat jelöl, mely szerint az előbbi a tudat alól felmerülő ősi, mitikus formációkat, jelképeket festett, míg az utóbbi abszurd víziókat jelenített meg fényképszerűen pontos, részletező ábrázolással. Dalí esetében azonban az is megkérdőjelezhető, hogy egyáltalán a szürrealisták közé tartozott-e, mert a maga korában nem tekintették annak.

1904. május 11-én született Figuerasban, Spanyolországban. 1919-ben „Amikor

a neszek elszunnyadnak” címmel verseskötete jelent meg. 1921-ben megkezdte tanulmányait a San Fernando Képzőművészeti Főiskolán, ahol barátságot kötött Federico Garcia Lorcával és Luis Buñuellel. 1925-ben került megrendezésre első kiállítása a barcelonai Dalmau Galériában. 1926-ban kizárták a főiskoláról, mert összetűzésbe került tanárával. Ugyanebben az évben, Párizsban megismerkedett Picasóval. 1927-ben színházi díszleteket és jelmezeket tervezett, rendszeresen publikált. 1929-ben megismerkedett, és 1934-ben feleségül vette Paul Éluard feleségét, Galát, aki haláláig műzsája és *„élete nagyszonya”* maradt. Elkészítette az *„Andalúziai kutya”* című filmet Buñuellel 1929-ben. 1936-ban, a polgárháború kitörésekor elhagyta Spanyolországot. Amerikába 1940-ben, Franciaország német megszállásakor emigrált. 1942-ben megjelent New Yorkban önéletrajzi írása: *„Salvador Dalí titokzatos élete”* címmel, majd 1944-ben a *„Rejtett arcok”* című regénye. 1946-ban díszleteket készített Hitchcock *„Bűvölet”* című filmjéhez. 1948-ban tért vissza hazájába. Ebben az évben jelent meg festőtechnikai értekezése *„A mágikus mesterség ötven titka”* címmel. 1951-ben látott napvilágot a *„Misztikus találmány”*, majd 1963-ban a *„Millet Angelusának tragikus mítosza.”* 1964-ben megkapta a Spanyol Katolikus Izabella Nagykeresztet. Ugyanebben az évben önéletrajzi írásának folytatása is megjelent, *„Egy zseni naplója”* címmel. 1969-ben Jean-Christophe Averty *„Lágy önarckép”* címmel dokumentumfilmet forgatott Daliról. 1971-ben megnyílt a clevelandi Dalí múzeum, mely 1982-ben átköltözött a floridai St. Petersburgba. 1974-ben, szülővárosában, a polgárháború során leégett Városi Színházat átalakítva megnyílt a Teatro-Museo Dalí. 1982. június 10-én meghalt élete szerelme, Gala. 1983-

ban piacra került a Dali parfüm. A rákövetkező évben létrejött a Gala-Salvador Dali Alapítvány. 1989. január 23-án Figuerasban érte a halál, saját múzeumában. Alkotásait a spanyol államra hagyta.

Elképesztően sokoldalú figura volt, amint az a rövid - és a teljesség igénye nélkül készült - önéletrajzából kiderül. Azonban Daliról elmondható, hogy korának összes lehetőségét kihasználta. Tisztában volt zsenialitásával és ezt nem is titkolta. Elvárta, hogy elismerjék és ennek megfelelően élt. Természetes volt számára, hogy azokat a tetteit, amiket környezete túlságosan kirívónak talál, tőle azért fogadják majd el, mert művész. Amerikában, amikor azt kérdezték tőle, hogy mi a szürrealizmus, azt válaszolta: „*A szürrealizmus én vagyok.*” Ahogy sok más meg nem értett kortársát, őt is örültnek tartották. Erre azonban csak azt felelte, hogy „*a különbség egy dühöngő örült és én köztem annyi, hogy én nem vagyok örült.*” Festményei gyakran szavakban nem kifejezhető élményt adnak a nézőnek. Nem pusztá, összefüggéstelen képzettársítás fedezhető fel műveiben, hanem valódi tehetségről árulkodó alkotások. A technikákkal való kísérletezés, az anyagok keverése mind csak segíti a megértést. Mindezek ellenére elképzelhető, hogy a ma élő emberek nagy többsége nem úgy interpretálja Dali műveit, ahogyan azt eredetileg a festő gondolta. Ez azonban az értékéből semmit sem vesz el.

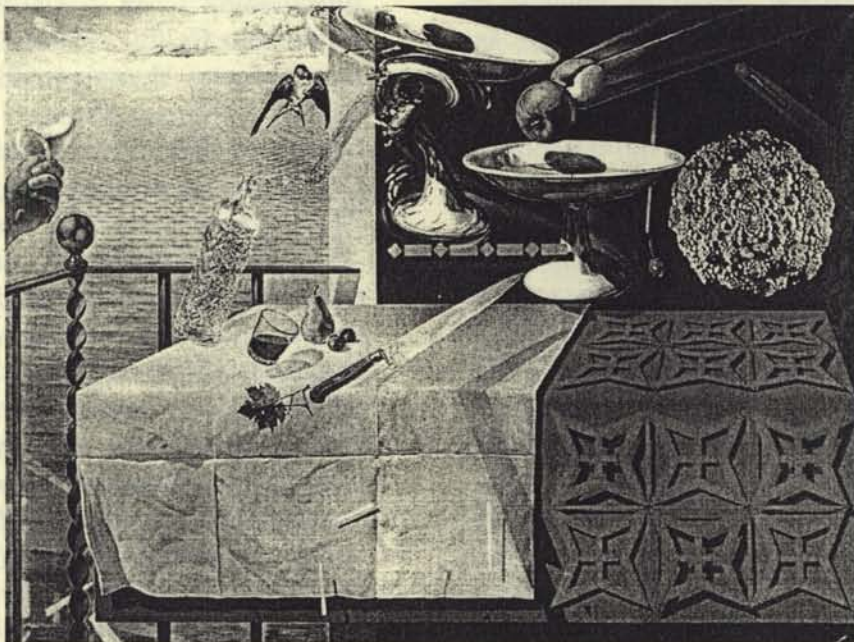
A leghíresebb alkotások Figuerasban és St. Petersburgban (Florida, USA) találhatóak. Ám Dali a „piaci viszonyoknak” megfelelően egy-egy műből több példányt is készített, így ezekből párat most Budapesten is megtekinthetünk két időszakos kiállítás keretében. A komolyabbnak a Múcsarnok ad otthont. Címe: Aranykor, Dali festménye és ugyanilyen című filmje után. Április 1-jén nyílt és még május 29-ig tekinthető meg. Hétfő kivételével minden nap nyitva 10-18 óráig, csütörtökön pedig 20 óráig. A diákbelépő 500 Ft. A művek - számos kép és néhány háromdimenziós tárgy - Richard H. Mayer gyűjte-

ményének részét képezik, melyeket a Kunstgalerien Böttingerhaus őriz Bambergben. Most nálunk egy kisteremben félórás filmet vetítenek a figuerasi Teatro-Museo Daliról. A további három teremben illusztrációk láthatók a következő irodalmi művekhez: Francisco Gómez de Quevedo y Villegas: Álmodók; François Rabelais: Gargantua és Pantagruel; André Parinaud: Ötven évvel a szürrealizmus után; Sigmund Freud: Mózes és az egyistenhit; Publius Ovidius Naso: A szerelem művészete; Leopold Ritter von Sacher-Masoch: Bundás Vénusz; stb. Említést érdemel ezek mellett Dali 12 reneszánsz stílusú parafrázisa a korabeli találmányokról, amit „Hommage à Leonardo da Vinci” címmel látott el.

A másik, „Salvador Dali mágikus illusztrációi” című kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban látható. (1053. Bp. Károlyi Mihály u. 16). Ezt elsősorban rajongóknak ajánlanám. Az itteni képek a bécsi Maecenas gyűjtemény tulajdonát képezik. A nyitva tartás itt is 10-18 óráig, hétfő kivételével minden nap, március 22-től június 5-ig. A diákbelépő 250 Ft. Az itt található művek nagy része tusrajz vagy kisméretű akvarell. Többek közt láthatók illusztrációk az alábbi művekhez: Benvenuto Cellini mester élete; Cervantes: Don Quijote; Hontaigne: Esszé; Maurice Sandoz: The Maze, ill. Fantastic Memories; Pierre Ronsard: Les amours de Cassandre; Dante: Isteni színjáték; stb.

Tulajdonképpen mit is várhatunk egy olyan művésztől, aki a következő aforizmákon keresztül definiálta saját művészetét?: „*A szexuális szorongatottság a művészeti alkotás alapja.*” „*A folyamatos intellektuális merevedés állapotában élek!*” „*Senki sem érti Dalit, hiszen én magam sem értem!*” „*A szépség csupán perverzióink összegzett tudata.*” „*Választottam Picassó és Miró közt – Salvador Dalit!*”

A válasz megtalálható a Múcsarnokban!

William Shakespeare: *Sok hűhó semmiért*

Írta: Mohácsi Barbara

Shakespeare mindig örök a színházak programján. Jelenleg is több műve van műsoron az ország számos színházában. A Vígsház jelenleg két művét is játssza: A Tévedések vígjátéka és a *Sok hűhó semmiért* című komédiákat.

A *Sok hűhó semmiért* egyike, ha nem a legközvetlenebb Shakespeare komikus mesterműveinek. Ez egy szerelmi történet, amelyben magát a szerelmet gúnyolják ki és csúfolják a szerelmeseket. Olyan, mint ha nem illene szerelmesnek lenni, a végén mégis mindenki szerelembe esik. A szerelem elleni élharcosok Beatrice (Hegy Barbara) és Benedetto (Kaszás Attila) nem véletlen, hogy pont egymásban találják meg, amit keresnek. A két színész alakítása briliáns, stílusuk, gesztusaik hűen és rendkívül komikusan tükrözik azt a képet, amely a mű alapján kialakulhat az olvasókban. A szöveg alapvetően hű az eredeti műhöz, de vannak benne olyan változtatások, amelyek egy kicsit maivá varázsolják a dramaturgiát. A szöveg Kornis Mihály munkáját dicséri.

Mindenképpen szót kell ejteni a többi szereplőről is. Nem kisebb nevek szerepelnek a stáblistán, mint Tordy Géza (Leonáto), Reviczky Gábor (Galagonya), Kéry Kitti (Hero), Hullan Zsuzsa (Margit) és egy kis epizód erejéig feltűnik Tábori Nóra (Ursula). Ki kell emelni Sarádi Zsolt Don Pedro szerepében nyújtott alakítását is. Gondolom sokan ismerik a műből készült Kenneth Brannagh filmet, amely olyan szereplőkkel büszkélkedhet, mint Emma Thompson, Michael Keaton és Keanu Reeves. A film és a darab megőrzi az igazi komédia hangulatát, a darabban azonban a filmmel ellentétben közelebbinek tűnnek a karakterek, amelyek jellemző vonásait, egyéniségét a színészek kitűnően formálják meg.

A két felvonásos darabot Eszenyi Enikő rendezte, amely már szinte garancia a sikerre. Remekül illeszkedik a komédia hangulatához Presser Gábor zenéje. Alapvetően mindenkinek csak ajánlani tudom a darabot, rendkívül élvezetes, humoros, és könnyed, még annak is kitűnő szórakozást nyújt, aki esetleg nem szereti a Shakespeare-féle nyelvezetet.

Március 20-án Dr. Máthé Gábor volt a TDK vendége, aki a nemzetállamok jövőjéről beszélt nekünk. A 19. század számít a nemzetállamok kialakulásának, „reneszánszának”, és mindaz, ami akkor fontosnak számított, látszik most megkérdőjeleződni a 20. században. A nemzetállam korunkra illúzióvá vált, előtérbe került az állam szerepe, amely a jóléti államokban öltött testet. Miért merül fel mégis e nemzetállamok kérdése, ha eltűnőben van? Mert egyre inkább kialakulni látszanak olyan államok közötti (feletti?) organizációk, mint például az Európai Unió. Mi is tesz egy nemzetállamot nemzetállammá? Terület és gazdasági közösség. És mi történik az Unióban? Az államok szuverenitásuk egy részét átengedik az Uniónak, saját akarat elhatározásukból. De tulajdonképpen miért történik a nemzetállamok önkéntes hatalom leadása? Egy „jobb lét érdekében”? Valójában ennek más okai is lehetnek. A többpártrendszer kialakulásával egyre magasabb érdekek közvetítése valósult meg az államokban, amely egyre ellenőrizhetetlenebbé és kiszámíthatatlanabbá vált. Szükség volt a területek kitágítására, amely egy gazdasági közösséghez tartozással valósult meg. Idővel ez már politikai integrációvá is látszik válni. Hogy ez jó-e, és ennek mi lesz a folytatása, az még egy későbbiekben fog kiderülni.

Utolsó ülésünkön, április 27-én Beke-Martos Judit „rekonstruálta” nekünk képpel és hanggal Erzsébet királynő meggyilkolását. Amióta világ a világ, a gyilkosságok mindig is foglalkoztatták a közvéleményt. Különösen kiérdemelte az – eleinte képzeletbeli – címlapot, ha valamely koronás fő hullt a porba. Vannak ezen esetek között olyanok, amelyek bő 100 év után is érdekesekek tudnak lenni, ezek közé tartozik az Erzsébet királyné elleni merénylet is.

1898. szeptember 10-én Quai du Mont Blanc-ban Erzsébet királyné – a mi Sissink, a magyarok barátja – kora délután merénylet áldozata lett, ez önmagában is központi helyet követelt magának az európai köztudatban, azonban van rengeteg olyan tény, amely – bár a kor közvéleménye elől gondosan elzárták – kérdőjelek sejtelmes enigmájává teszi a királyné halálát. Egy magát anarchistának valló, pszichopatológias tüneteket mutató elkövető, aki a bíróság kérdéseire összefüggéstelenül válaszol, egy háromélű reszelő, mint fegyver, a királyné közelmúltbeli kijelentései, a tanúk vallomásai mind-mind másfelé mutatnak, ha mutatnak egyáltalán valamerre. Gondosan megtervezett anarchista merénylet? Egy nehéz sorsú, árvaházi munkás elkeseredett akciója? Csalafinta öngyilkosság egy beilleszkedni képtelen királynétól? Természetesen a merénylet „politikai lavínát” indított el, amelyben Svájc a gyilkosság okozta szégyenfeltöt próbálta lemosni a példaértékű büntetéssel, a Monarchia igyekezett a falak között tartani az információkat minden lehetséges módon, a tettes pedig mindent megtett a halálbüntetésért. Egy amúgy is nehezen felderíthető esetet mosott el a legkülönbébb szereplők aktív ténykedése az igazság felderítése, vagy elleplezése érdekében. Az iratok egy része mind a mai napig titkos. Detektívregénybe illő részletek, amelyek megmozgatják az ember agyát és fantáziáját, úgy tűnik mindhiába, a megoldás rejtve marad, a legtöbb amit tehetünk, hogy összegyűjtjük a kérdéseket.

Április 27-én tartotta a TDK hivatalosan utolsó ülését. Még tartunk egy záróülést május 11-én, tekintettel arra, hogy két hét múlva vizsgaidőszak, nem akarjuk az utolsó hetet igénybe venni már tudományos diákköri célokra. Természetesen a TDK munkája nem ér véget, sem a későbbiekre sem erre az évre nézve. Visszatekintve

2004-2005-re nagyon sikeres évet zárhatott a Tudományos Diákkör, tekintettel az elmúlt évekhez hasonló érdeklősére. Talán ebben az évben sikerült a legszínesebb programokat megszervezni. Előadóink elkalauzoltak bennünket nemcsak a büntetőjog, hanem a magánjog területeire is. A nagy érdeklődés miatt „duplázni” kellett a boncolás és a börtönlátogatás számát is. Munkánk még ebben az évben folytatódik, immár a TDK új tagjaival közösen. Július 7-9 között az ELTE és a jénai Friedrich Schiller Universitát ismét megrendezi a minden évben szokásos büntetőjogi szemi-

náriumát, ezúttal Rothenburgban. A konferencia idei témája a társadalmi peremcsoportokra vonatkozó büntetőjogi szabályozás lesz. A demonstrátorok mellett az elsős hallgatók is szép számban képviseltetik magukat. Ezúton is szeretném megköszönni minden hallgatónak egész éves kitartó figyelmét és részvételét a TDK munkájában. Reméljük, hogy ez az együttműködés a jövőben is megmarad és tovább fokozódik.

IMPRESSZUM

Szerkesztette: Mohácsi Barbara

Címlapterv: Balogh Boglárka

Tördelés és korrektúra: Magyariné Horváth Ágnes, Mohácsi Barbara

Munkatársak: Beke-Martos Judit, Frey Dóra, Lenkovics Judit,

Bathó Gábor, Képeßy Imre, Korpos Szabolcs, Pafféri Zoltán, Pap Sándor

Vasút-utcai részlet.

Üdvözlő Hajdúszoboszlóról.